

گلوله‌ها و سنگ‌هایی بودند که رزمندگان و مجاهدان در مبارزه با ظلم اشغالگران استفاده می‌کنند. بعد از تغزل برای عشق، سیاست و نگاه او به وطن و مسائل سیاسی از پربسامدترین موضوعاتی است که در اشعار او می‌بینیم. وقتی شعر سیاسی او با عنوان «در حاشیه دفتر شکست» انتشار یافت، در جوامع عرب زبان غوغا شد. او مقارن با وقوع شکست اعراب از اسرائیل در جنگ شش روزه ۱۹۶۷ قضاید اجتماعی و سیاسی را با کنایه به سستی و عقب ماندگی جامعه‌اش سرود. واکنش او به منتقدانش جالب است: «در برابر این تهمت‌ها، من به جای اینکه احساس رنج کنم، احساس کردم دارم قدم می‌کشم و بزرگ می‌شوم و از سنگی که به سوی پنجره‌ام پرتاب می‌شد احساس لذت می‌کردم و سخنان مسیح را بر لب داشتم، آنگاه که می‌گفت خدایا برایشان ببخشاى که نادانند.» نزار قبانی قدس را آرمان‌شهری یاد می‌کند که روزگاری محل قدم زدن پیامبران بوده و امروز در میان خون و آتش نفس می‌کشد. قصیده او با عنوان فارسی «ما به تروریسم متهم هستیم» از قوی‌ترین کنایه‌هایی است که به افکار عمومی می‌زند تا در اندازه خود مانع از آن شود که در مسأله اشغال فلسطین، جای جلا و شهید عوض شود. این شاعر شهیر و ادیب توانمند، در سال ۱۹۹۸ میلادی چشم از جهان فرو بست.

پس از آن بود که خانواده درویش به لبنان پناهنده شدند. پس از آن او انگیزه پیدا کرد در مبارزات مردم فلسطین علیه ظلم صهیونیسم شرکت کند و در حالی که ۱۴ سال بیشتر نداشت، در شهر حيفا به زندانی افتاد. او نخستین مجموعه آثارش را در ۱۹ سالگی منتشر. در سال ۱۹۶۴ با مجموعه شعر «اوراق الزیتون» به عنوان یکی از چهره‌های پیشگام در ادبیات پایداری و شعر مقاومت شناخته شد. آثار منظوم محمود درویش مانند دیگر شاعران دو موضوع اصلی عشق و سیاست را در برداشت. او پس از هجرت به قاهره، چند سالی عضو کمیته اجرایی سازمان آزادی‌بخش فلسطین (ساف) بود. در سال ۱۹۹۳ در اعتراض به پیمان صلح برآمده از مذاکرات اسلو از هیأت اجرایی جنبش فتح - یا همان ساف - کناره‌گیری کرد. محمود درویش از بنیانگذاران فصلنامه‌های ادبی وزین و نوین در جهان عرب از جمله «الکرمل» است. او همراه با ژاک دریدا؛ فیلسوف فرانسوی و نیز پی‌یر بوردیو؛ جامعه‌شناس شهیر فرانسوی، پارلمان بین‌المللی نویسندگان را تأسیس کردند. محمدرضا شفیعی کدکنی درباره محمود درویش می‌نویسد: اگر یک نفر را بخواهیم انتخاب کنیم که شعرش با نام فلسطین همواره تداومی می‌شود، محمود درویش است. محمود درویش ۲۲ مجموعه شعر و دو کتاب نثر از خود برجای گذاشت و در سال ۲۰۰۸ میلادی از دنیا رفت.

آمیژه‌ی عشق و وطن پرستی

محمود درویش شاعر فلسطینی که برای اشعار مهین پرستانه‌اش در باب فلسطین مشهور است. شعرهای محمود درویش آمیژه‌ی عشق و وطن در یکدیگر است. محمود درویش مدتی عضو سازمان آزادی بخش فلسطین بود ولی در اعتراض به پذیرش پیمان اسلو از آن خارج شد. اشعار محمود درویش در بین شاعران عرب به بیشتر زبان‌های جهان ترجمه یافته است.

